



Z ŻYCIA TOWARZYSTWA



SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOFIZYCZNEGO W ROKU 2015

Informacje ogólne

W końcu roku 2015 Polskie Towarzystwo Geofizyczne liczyło 344 członków, w tym 14 honorowych. Liczba członków w stosunku do roku 2014 zmniejszyła się o 1 osobę. W ubiegłym roku odeszli na zawsze: Jerzy Cyberski (Oddział Bałtycki), Maria Ozga-Zielińska, Irena Morozowska (Oddział Warszawski), a już w tym roku Kazimierz Marciniak, Dorota Olearczyk, Barbara Starkel i Zofia Pietryga.

Skład Zarządu Głównego

Prezes – Alfred Dubicki, wiceprezysi – Danuta Limanówka i Rajmund Przybylak, sekretarz generalny – Jerzy Szkutnicki, skarbnik – Zbigniew Czechowski, członkowie prezydium – Bogusław M. Kaszewski i Urszula Kossowska-Cezak, członkowie Zarządu Głównego – Krystyna Bryś, Mirosław Miętus i Leszek Ośródka. Ponadto Jolanta Krupa-Marchlewska – sekretariat i Janina Warpechowska – główna księgowa.

Główna Komisja Rewizyjna: przewodnicząca – Magdalena Bogucka, członkowie – Krzysztof Fortuniak, Bronisław Głowicki, Eugeniusz Filipiuk i Piotr Ropuszyński.

Sekcja Meteorologii: przewodnicząca – Joanna Wibig.

Oddziały terenowe Towarzystwa

Bałtycki (Gdynia) – przewodniczący Mirosław Miętus, Fizyki Wnętrza Ziemi i Przestrzeni Okołoziemskiej – Zbigniew Czechowski, Katowicki – Leszek Ośródka, Krakowski – Danuta Limanówka, Lubelski – Eugeniusz Filipiuk, Łódzki – Krzysztof Fortuniak, Pomorski (Toruń) – Rajmund Przybylak, Poznański – Jerzy Jańczak, Warszawski – Halina Lorenc, Wrocławski – Krystyna Bryś.

Organ Towarzystwa – kwartalnik *Przegląd Geofizyczny*

W roku 2015 rozszerzone Prezydium PTGeof. i Komitet Redakcyjny podjęli decyzję o wydawaniu czasopisma na stronie internetowej Towarzystwa. Przystosowano całkowicie stronę internetową do publikacji elektronicznej. Ponieważ jednak w dalszym ciągu istnieje zapotrzebowanie na zeszyty *Przeglądu Geofizycznego* w wersji papierowej, postanowiono równolegle wydawać czasopismo w tej wersji. Możliwości wydawania w wersji papierowej będą uzależnione od posiadanych środków finansowych, a więc przede wszystkim od dofinansowania Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa

Wyższego. Liczba egzemplarzy papierowych jest trudna do ocenienia, a więc każdorazowo oddziały muszą informować o potrzebie wersji dotychczasowej. W roku 2015 wydano bez opóźnień zeszyty 1-2 i 3-4. W ocenie czasopism wyspecjalizowanych według punktacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego *Przegląd Geofizyczny* uzyskał 7 punktów w grupie B czasopism. Wprowadzono możliwość publikacji w *Przeglądzie* w językach kongresowych oraz możliwość cedowania praw autorskich na rzecz redakcji w celu m.in. publikowania integralnych tekstów artykułów na stronie internetowej PTGeof.

Rada Redakcyjna: Marek Grad – przewodniczący, Kazimierz Adamowski, Wojciech Grabowski, Jerzy Jaworski, Andrzej Kijko, Witold Krajewski, Jacek Majorowicz, Mieczysław Ostojski, Maciej Sadowski.

Członkowie Honorowi Rady Redakcyjnej: Czesław Druet, Krzysztof Haman, Zdzisław Mikulski, Janusz Paszyński, Roman Teisseyre.

Komitet Redakcyjny: Zdzisław Mikulski – honorowy redaktor naczelny, Ewa Bogdanowicz – redaktor naczelna i redaktor statystyczny, Zbigniew Czechowski – zastępca redaktora naczelnego, Urszula Kossowska-Cezak – sekretarz naukowy i redaktor językowy, Marek Grad, Janusz Borkowski i Janina Trepińska – redaktorzy działów, Michał Osowiec – sekretarz redakcji.

Podstawowe formy działania

W okresie sprawozdawczym odbyło się Zebranie Plenarne z udziałem przewodniczących oddziałów oraz 3 zebrania prezydium Zarządu Głównego, które miały charakter rozszerzony. Brali w nich udział przedstawiciele Komitetu Redakcyjnego wraz Przewodniczącym Rady Redakcyjnej Markiem Gradem.

Towarzystwo realizowało główne cele swojej działalności zgodnie ze statutem. Kontynuowano wydawanie czasopisma *Przegląd Geofizyczny*. Zorganizowano 3 konferencje naukowe oraz 22 seminaria. Konferencję *Klimat a społeczeństwo i gospodarka* zorganizował Oddział Warszawski, konferencję *Polar Climate and Environmental Change in the last Millennium* Oddział Pomorski, konferencję *Klimat i bioklimat miast* Oddział Łódzki. Konferencje podsumowano w wydawnictwach monograficznych oraz w *Przeglądzie Geofizycznym*. Znaczną rolę w zakresie popularyzacji wiedzy i zacieśnienia więzi między strukturami naukowymi odgrywają współpraca z instytucjami naukowymi, przedstawicielami samorządów, młodzieżą szkolną i akademicką oraz środkami masowego przekazu. Członkowie Towarzystwa uczestniczyli, z ramienia swoich instytucji, w licznych konferencjach i seminariach zagranicznych. Wielu uczestników wygłosiło referaty lub komunikaty. Była to również okazja do zaprezentowania Towarzystwa i dorobku jego członków na forum międzynarodowym oraz do nawiązania kontaktów organizacyjnych i osobistych z pracownikami nauki z różnych środowisk. Wyniki działalności członków Towarzystwa w ramach własnych instytucji można znaleźć w sprawozdaniach oddziałów i w aktach Zarządu Głównego.

Sytuacja materialna PTGeof.

Zmiana wysokości składek członkowskich i zwiększenie kwoty, jaką oddziały przekazują na rzecz Zarządu Głównego, poprawiła nieco sytuację finansową Towarzystwa. Za ten wysiłek Zarząd Główny składa serdeczne podziękowania członkom Towarzystwa i zarządom oddziałów. Niemniej sytuacja finansowa jest ciągle trudna. Podstawowym składnikiem budżetu PTGeof. pozostaje dotacja MNiSW. W ubiegłym roku otrzymaliśmy dofinansowanie na obydwie planowane konferencje, nie otrzymaliśmy natomiast dofinansowania na wydawanie *Przeglądu Geofizycznego*. W dalszym ciągu w wielu oddziałach budzą niepokój zaległości w opłatach składek członkowskich. W okresie sprawozdawczym nie prowadzono żadnej działalności gospodarczej. Wydaje się, że jest to niewykorzystana

możliwość poprawy sytuacji finansowej. Zważywszy na trudną sytuację finansową, Zarząd Główny zaleca oddziałom wystosowanie apelu do członków Towarzystwa o regularne wpłaty składek. Podobnie Zarząd Główny zachęca do podejmowania prac naukowych i ekspertyz na zlecenie innych instytucji.

Przychody PTGeof w roku 2015 wyniosły 49 634 zł, koszty 46 252 zł. Na koniec roku stan środków wyniósł 50 765 zł, z czego w oddziałach pozostało 23 692 zł, a w Zarządzie Głównym 27 073 zł.

Informacje szczegółowe

Działalność Zarządu Głównego i Oddziałów PTGeof.

Zarząd Główny. Zorganizowano Zebranie Plenarne z udziałem przewodniczących oddziałów, przedstawicieli Komitetu Redakcyjnego i Przewodniczącego Rady Redakcyjnej (23 II 2015). Ponadto odbyły się 3 zebrania Prezydium Zarządu (27 I, 15 V, 8 X 2015).

Tematem obrad zebrania plenarnego było podsumowanie działalności i dyskusja na podstawie sprawozdania rocznego 2014 oraz plan pracy na rok 2015. Szczególną uwagę poświęcono czasopismu *Przegląd Geofizyczny* i dalszej polityce wydawniczej. Tematy zebrań Prezydium były następujące:

- 27 I – Przygotowanie zebrania plenarnego; założenia merytoryczne i finansowe konferencji Oddziału Warszawskiego *Klimat a społeczeństwo i gospodarka*; przygotowanie sprawozdania do MNiSW dotyczącego dofinansowania wydawania naszego czasopisma.

- 15 V – Przygotowanie strony internetowej do wydawania *Przeglądu Geofizycznego* w wersji *on line*; ocena konferencji Oddziału Warszawskiego; założenia programowe i przygotowanie wniosku o dofinansowanie konferencji Oddziału Lubelskiego *Problematyka pomiarów i opracowań elementów meteorologicznych*.

- 8 X – Możliwości współpracy Towarzystwa z IMGW, stanowisko Dyrektora Naczelnego odnośnie do propozycji współpracy; ocena strony internetowej dla potrzeb wydawania *Przeglądu Geofizycznego*; próba ustalenia liczby zeszytów w wersji papierowej; przedstawienie i ocena wniosków o dofinansowanie przez MNiSW, działalności w roku 2016; propozycja wspólnej z IMGW konferencji pod roboczym tytułem *Współczesna dynamika zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych w Polsce*.

Realizując ustalenia zebrania plenarnego oraz zebrań Prezydium, złożono sprawozdanie do MNiSW z rozliczeniem dotacji na wydawanie *Przeglądu Geofizycznego* w roku 2014. Przedstawiono obecny poziom czasopisma, który w ostatniej ocenie pod kątem podniesienia punktacji nie był uwzględniony przez zespół specjalistyczny Ministerstwa. Dostosowano stronę internetową do wydawania *on line Przeglądu Geofizycznego*. Ustalono konieczność podtrzymania dotychczasowej formy papierowej czasopisma w miarę dostępności środków finansowych. Opracowano wstępnie dystrybucję czasopisma wydawanego w nowej formie internetowej oraz w formie papierowej. Współpracowano z Oddziałem Warszawskim w organizacji konferencji. Zredagowano i uzgodniono wniosek o dofinansowanie działalności w roku 2016. Wniosek dotyczył dofinansowania wydawania *Przeglądu Geofizycznego* oraz konferencji organizowanej przez Oddział Lubelski. Zaplanowano wstępnie organizację konferencji *Współczesna dynamika zjawisk meteorologicznych i hydrologicznych w Polsce*. Konferencja została na razie przesunięta w czasie ze względu na brak gotowości IMGW do jej realizacji.

Oddział Bałtycki. Stan osobowy – 18 członków. Odszedł na zawsze Jerzy Cyberski. Nie przeprowadzono weryfikacji listy członków pod kątem wpłacania składek członkowskich. Potrzeby wersji papierowej *Przeglądu Geofizycznego* – 5 egzemplarzy.

Zorganizowano 6 seminariów naukowych o następującej problematyce:

- *Pogodowe rewelacje z minionych epok, czyli co może wnieść treść dawnych kronik do rekonstrukcji klimatu*
- *przykład osiemnastowiecznego Gdańska* – Janusz Filipiak, Uniwersytet Gdański;
- *Mauretania – życie w sercu Sahary* – Tadeusz Pałmowski, Uniwersytet Gdański;

- Światowy Dzień Meteorologii 2015 – *Climate Knowledge for Climate Action* – Ewa Jakusik, IMGW-PIB;
- *Skarby na dnie jezior, czyli o poszukiwaniach osadów laminowanych i ich przydatności do rekonstrukcji zmian klimatu* – Wojciech Tyłmann, Uniwersytet Gdański;
- *Powrót do polihalitu. Perspektywy wykorzystania – problemy i wyzwania* – Jerzy Nagler, Polskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi;
- *Maroko okiem geologa* – Wojciech Staszek, Uniwersytet Gdański.

Uczestniczono w Pikniku Naukowym w Gdyni, w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki. Ponadto oddział prowadził współpracę z innymi stowarzyszeniami naukowymi, takimi jak Gdańskie Towarzystwo Naukowe, Polskie Towarzystwo Geograficzne oraz Sekcja Fizyki Morza Komitetu Badań Morza PAN. Rozwijano nadal współpracę z popularnonaukowym portalem Nauka o Klimacie.pl, prezentującym wiedzę fachową na temat szeroko pojętej zmiany klimatu. Istotną inicjatywę przetłumaczenia *Podsumowania dla Decydentów V Raportu IPCC* na język polski podjęli członkowie redakcji i Rady Naukowej tego portalu. Wśród inicjatorów są członkowie Oddziału Bałtyckiego.

Członkowie oddziału prowadzą też działalność naukową i badawczą, uczestnicząc w realizacji wielu międzynarodowych i krajowych projektów badawczych. Nadal istotne jest zaangażowanie członków Oddziału we współpracę międzynarodową.

Oddział Katowicki liczy 21 członków, w tym 3 aktywnie udzielających się w pracy. Do chwili obecnej od 2012 r. nie dokonano wyboru zarządu. W okresie sprawozdawczym zwołano 3-krotnie spotkania poprzedniego zarządu w celu dokonania takiego wyboru. Należy dostrzec dobrą wolę kilku osób, aby oddział dalej funkcjonował. Zorganizowano i współorganizowano wraz z Oddziałem Krakowskim seminaria z okazji Dnia Wody i Dnia Meteorologii. Niemniej sytuacja wymaga gruntownej analizy i zmian organizacyjnych. Jest to przedmiot dyskusji na Zebraniu Plenarnym.

Potrzeby wersji papierowej *Przeglądu Geofizycznego* – 1 egzemplarz.

Oddział Krakowski liczy 45 członków, tym 4 honorowych. Członkowie reprezentują liczne ośrodki naukowe i uczelniane. W okresie sprawozdawczym przybyło 6 członków. Składki uiściło 16 członków.

W roku 2015 odbyło się 5 spotkań zarządu oddziału, na których omawiano sprawy bieżące Towarzystwa. Zorganizowano Wraz z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej w ramach obchodów LV Światowego Dnia Meteorologii uroczyste seminarium naukowe (25 III 2015) pod hasłem *Wiedza o klimacie dla działań na rzecz klimatu*, na którym wygłoszono referaty:

- *Charakterystyka warunków meteorologicznych roku 2014 w Polsce* – Marta Mizera,
- *Innowacyjność w prognozowaniu hydrologicznym* – Magdalena Retman-Rakoczy;
- *Udział Centrum Modelowania Powodziowego i Suszy w Programie ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły i w Planach Zarządzania Ryzykiem Powodziowym* – Małgorzata Maczuga, Michał Łyp.

Ponowiono propozycję cyklicznego przedstawiania charakterystyki klimatologicznej i meteorologicznej minionego roku w ramach obchodu Dnia Meteorologii.

Podczas warsztatów terenowych konferencji samorządowo-naukowej wygłoszono referaty:

- *Aktualny i prognozowany stan hydrologiczny Polski i regionu Dolnej Wisły w kontekście zmian klimatycznych i Sytuacja hydrologiczna dla rolnictwa w województwie kujawsko-pomorskim, Stan obecny oraz prognozy* – Danuta Limanówka, Agnieszka Malota,
- *Meteorologiczne uwarunkowania procesów masowych w latach 1997, 2010 w Beskidzie Wyspowym oraz ich wpływ na wzrost zagrożenia w aspekcie zmian klimatu oraz Klęski elementarne na Ziemi Sąddeckiej w czasach Jana Długosza i obecnie* – Robert Pyrc.

Z okazji 70-lecia ONZ oraz Dnia Meteorologii członkowie Oddziału Krakowskiego i Warszawskiego zorganizowali w Warszawie seminarium, na którym wygłoszono referaty:

– *Badania naukowe warunkiem powodzenia polityki klimatycznej* – Maciej Sadowski (IOŚ);
– *Morski system pomiarowo-diagnostyczny wspomagający prognozy na obszary morskie i nadbrzeżne* – Jakub Spera (IMGW-PIB),

- *Charakterystyka warunków meteorologicznych roku 2014* – Agnieszka Mizera;
– *Charakterystyka roku hydrologicznego 2014* – Agnieszka Małota.

Elżbieta Cebulak reprezentowała Polskie Towarzystwo Geofizyczne na konferencji naukowej z okazji 200. rocznicy powołania Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Członkowie Towarzystwa udzielali wywiadów do radia, prasy, telewizji oraz konsultacji w zakresie nauk geofizycznych, często dla młodzieży szkół średnich. Między innymi w ramach działalności popularyzatorskiej prowadzono na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie serię krótkich spotkań dotyczących wykorzystania GIS w naukach geograficznych i planowaniu przestrzennym. Prowadzono rozmowy i konsultacje z władzami lokalnymi dotyczące aktualnych zagadnień związanych ze zmianami klimatu, zagrożeniami lokalnymi wywołanymi zjawiskami ekstremalnymi.

Oddział Lubelski liczy 26 członków, w tym jeden honorowy. W roku 2015 z członkostwa zrezygnowała jedna osoba. Składki członkowskie zapłaciło 12 osób, co stanowi 45% stanu osobowego Oddziału. Potrzeby wersji papierowej *Przeglądu Geofizycznego* – 10 egzemplarzy.

Zorganizowano 3 seminaria naukowe, w tym jedno z Oddziałem Lubelskim Polskiego Towarzystwa Geograficznego, na których wygłoszono następujące referaty:

– *Występowanie susz atmosferycznych w okolicy Lublina w okresie 1951-2013* – Krzysztof Bartoszek, UMCS Lublin;

– *Zasoby wodne Polski i ich wykorzystanie* – Zdzisław Michalczyk, UMCS;

– *Badania meteorologiczne i klimatyczne ośrodka lubelskiego na Spitsbergenie* – Andrzej Głuza UMCS;

Bogusław Michał Kaszewski był autorem referatu pt. *Zmiany klimatu Polski w pracach polskich klimatologów*, na konferencji *Klimat a społeczeństwo i gospodarka*, zorganizowanej przez Oddział Warszawski PTGeof. wraz z IMGW.

Publikacje w *Przeglądzie Geofizycznym*:

- Bogusław M. Kaszewski – *Zmiany klimatu Polski w pracach polskich klimatologów*, 3-4, 2015, 217-235;
– Agnieszka Krzyżewska – *Szczególnie uciążliwe fale upałów w Lublinie*, 3-4, 2015, 207-215.

Ponadto w 2015 r. ukazało się kilkanaście publikacji członków Oddziału Lubelskiego PTGeof.; były to monografie, rozdziały w monografiach, prace oryginalne, wśród których trzy ukazały się w czasopiśmie indeksowanych w JCR.

Członkowie oddziału wygłosili kilkanaście pogadek popularnonaukowych dla młodzieży szkolnej na temat zjawisk atmosferycznych i obserwacji meteorologicznych, połączonych ze zwiedzaniem obserwatorium meteorologicznego UMCS w Lublinie (Anna Bilik) i stacji meteorologicznej IUNG w Puławach (Andrzej Doroszewski). W lokalnej prasie ukazało się szereg artykułów, notatek i wywiadów dotyczących aktualnych i prognozowanych stanów pogody (m.in. A. Doroszewski, A. Głuza, A. Bilik). Udzielono również kilka wywiadów telewizyjnych i radiowych (A. Doroszewski, A. Głuza, K. Bartoszek). W dniu 13 III 2015 roku odbyły się drzwi Otwarte UMCS, których koordynatorami z ramienia Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej byli A. Krzyżewska i M. Dobek. A. Węgrzyn, K. Bartoszek i M. Dobek brali czynny udział w XII Lubelskim Festiwalu Nauki (19-25 IX 2015). W dniu 24 IV 2015 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS odbyła się impreza popularyzatorsko-edukacyjna pod nazwą *Dzień Ziemi*, w której wzięli czynny udział A. Krzyżewska, S. Wereski i M. Dobek.

Oddział Łódzki. Liczba członków – 22. W okresie sprawozdawczym liczba członków nie uległa zmianie. Sygnalizowane są trudności w opłatach składek członkowskich.

Zorganizowano wraz z Katedrą Meteorologii i Klimatologii UŁ cykliczną konferencję *Klimat i bioklimat miast*. Konferencja obejmowała bogatą problematykę: zróżnicowanie pola parametrów meteorologicznych na obszarach zurbanizowanych, analiza pionowej struktury warstwy granicznej atmosfery nad

miastem, wymiana pędu, masy i energii między powierzchnią miejską a warstwą graniczną atmosfery nad miastem, bioklimat miast, wpływ zieleni miejskiej na klimat miast, zanieczyszczenie powietrza na terenach zurbanizowanych, antropogeniczna emisja ciepła, klimat budynków, wpływ klimatu miast na klimat globalny, klimat miast a planowanie przestrzenne. W konferencji wzięło udział 40 uczestników z wielu ośrodków akademickich. Wygłoszono 29 referatów i zaprezentowano 13 posterów. Pełne teksty wystąpień będą opublikowane monografii w roku 2016.

Członkowie oddziału opublikowali 8 artykułów w renomowanych czasopismach oraz w *Przeglądzie Geofizycznym*:

– M. Siedlecki, W. Pawlak, K. Fortuniak, M. Zieliński – *Wstępne wyniki oceny zmienności parowania terenowego nad polem uprawnym z wykorzystaniem metody kowariancyjnej, metody Penmanna-Monteitha i pomiarów ewaporometrycznych*, 3-4, 2015, 189-206.

Oddział popularyzuje wiedzę geofizyczną wśród młodzieży. Objęto patronatem Studenckie Koło Naukowe Geomonitoringu. W ramach wspólnych obchodów Dnia Meteorologii zorganizowano finał całorocznego konkursu fotograficznego nt. *Zjawiska meteorologiczne*. Nagrody ufundował Oddział PTGeof. Na zakończenie finału konkursu ogłoszono otwarcie nowej, II edycji pod hasłem *Atmosfera i Hydrosfera – pejzaż, zjawisko, żywioł*, którego zakończenie przewiduje się w marcu 2016 r.

Zorganizowano seminarium naukowe z referatem: *Trąby powietrzne w Europie i w Polsce w latach 1998-2013, zróżnicowanie przestrzenne, uwarunkowania synoptyczne, prawdopodobieństwo występowania* – Luiza Wieczorek.

Oddział Pomorski liczy 41 członków, w tym jeden honorowy. Do Towarzystwa przystąpiły kolejne 2 osoby. Członkowie oddziału są rozproszeni terytorialnie na obszarze 4 województw: kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego, warmińsko-mazurskiego i wielkopolskiego. Jeden z członków pracuje i mieszka w Londynie. Oddział wykazuje regularność wpłat składek członkowskich. Opłaty uiściło 30 członków, co stanowi 75% stanu osobowego oddziału. Potrzeby wersji papierowej *Przeglądu Geofizycznego* – 10 egzemplarzy.

Wraz z katedrą Meteorologii i Klimatologii UMK zorganizowano międzynarodową konferencję pt. *Polar Climate and Environmental Change in the Last Millennium*. Sprawozdanie z tej konferencji, jak również 2 referaty, zostaną opublikowane w najbliższym *Przeglądzie Geofizycznym*. Poza tym inne sprawozdanie z konferencji przedstawiono w MNiSW.

Słowo wstępne do konferencji wygłosił Rajmund Przybylak. W konferencji uczestniczyło 75 badaczy z wielu krajów. Wygłoszono 27 referatów i przedstawiono poster. W podsumowaniu konferencji podjęto uchwałę o prowadzeniu dalszych, interdyscyplinarnych badań z tego zakresu i zorganizowania podobnej konferencji w roku 2020.

Ponadto zorganizowano 4 seminaria, na których przedstawiono następujące referaty:

– *Internetowy atlas województwa Kujawsko-Pomorskiego – klimat* – Rajmund Przybylak i inni, Katedra Meteorologii i Klimatologii i Katedra Geologii i Hydrogeologii UMK Toruń;

– *Specyfika przebiegu dobowego warunków biotermicznych w Bydgoszczy w okresie letnim w różnych masach powietrza* – Monika Okoniewska, UKW w Bydgoszczy;

– *Zmienność przestrzenna kierunku i prędkości wiatru nad wybranymi akwenami żeglarskimi w Polsce z wykorzystaniem modelowania CFD (Computational Fluid Dynamic) i metod GIS* – Tomasz Strzyżewski;

– *Termika gruntu w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem przemarzania* – Tomasz Siekierski, Firma Multi w Brodnicy.

Uczestniczono w 15 konferencjach krajowych i 6 zagranicznych.

Członkowie oddziału opublikowali 6 artykułów o różnorodnej problematyce w czasopismach znajdujących się w bazie JCR i w części A MNiSW oraz bardzo liczne publikacje w czasopismach krajowych i w *Przeglądzie Geofizycznym*:

R. Przybylak, T. Strzyżewski – *Polar climate and environmental change in the last millennium – konferencja międzynarodowa (Toruń, 24-26 VIII 2015)*, 3-4, 2015, 245-246.

Informacje dotyczące działalności Oddziału Pomorskiego PTGeof. są dostępne *on line* na stronie elektronicznej (<http://www.kmk.umk.pl/ptgeof-oddzial-pomorski>) na stronie internetowej Katedry Meteorologii i Klimatologii UMK.

Udzielono licznych wywiadów udzielane rozgłośniom radiowym i telewizyjnym (lokalnym i ogólnopolskim) oraz prasie, dotyczących najczęściej nietypowych i ekstremalnych warunków pogodowych lub zjawisk atmosferycznych. Uczestniczono w Toruńskim Festiwalu Nauki i Sztuki. Marek Kejn a wygłosił wykład *Pogodowe abecadło* na Uniwersytecie Pierwszego Wieku w Wyższej Szkole Zarządzania Środowiskiem w Tucholi oraz wykład *Współczesne zmiany klimatu* dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. KEN w Przasnyszu.

Prowadzono wykłady dla dzieci i młodzieży szkolnej z zakresu klimatologii i meteorologii oraz pomiarów. Udostępniano do zwiedzania obserwatorium meteorologiczne. Prowadzono zajęcia terenowe dla nauczycieli geografii.

Oddział Poznański liczy 26 członków. Ich liczba zmniejszyła się o jednego (rezygnacja z powodu emerytury). Składki członkowskie uiszczyło 18 osób, a więc 70% stanu osobowego oddziału. Zwraca uwagę regularność opłat składek. Pomimo znanych trudności organizacyjnych, pozostaje w dalszym ciągu dobra wola kontynuacji działalności oddziału, co będzie przedmiotem dyskusji podczas Zebrania Plenarnego. Potrzeby wersji papierowej *Przeglądu Geofizycznego* – 10 egzemplarzy.

Zorganizowano 2 zebrania Zarządu Oddziału o charakterze organizacyjnym oraz seminarium naukowe: *Woda – klimat – środowisko*. Seminarium zorganizowano w ramach obchodów Wielkopolskiego Dnia Ochrony Środowiska oraz 90-lecia Ogrodu Botanicznego UAM. Współorganizatorami seminarium byli: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Uniwersytet Adama Mickiewicza oraz Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN w Poznaniu. Przedstawiono 7 prezentacji oraz wykład *Wpływ zmian klimatycznych na bilans wodny krajobrazu rolniczego* – Andrzej Kędziora.

Inne formy działalności to współpraca z Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego, Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Poznaniu, Centrum Promocji Ekorozwoju, Wielkopolskim Parkiem Narodowym, Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków, Ligą Ochrony Przyrody, Biblioteką Ekologiczną w Poznaniu oraz UAM – organizacja Wielkopolskiego Dnia Ochrony Środowiska.

Oddział Warszawski liczy 47 członków, w tym 5 honorowych. W minionym roku odeszła na własną prośbę jedna osoba, a na zawsze odeszły Maria Ozga-Zielińska i Irena Morozowska. Potrzeby wersji papierowej *Przeglądu Geofizycznego* – 13 egzemplarzy.

Zorganizowano ogólnopolską konferencję pt. *Klimat a społeczeństwo i gospodarka*. Konferencja została zorganizowana wraz z IMGW-PIB. Otrzymała się w dniach 5-6 V 2015 w Warszawie, cieszyła się wielkim zainteresowaniem. Otwarcia i wprowadzenia do obrad dokonali Mieczysław Ostojński – dyrektor IMGW-PIB i Halina Lorenc – przewodnicząca oddziału. Celem konferencji było wykazanie, jak na tle globalnych wyników badań klimatu podanych przez IPCC kształtuje się w Polsce oddziaływanie różnych parametrów klimatycznych, hydrologicznych i ogólnie środowiskowych na wrażliwe dziedziny życia gospodarczego i na zjawiska społeczne. Wzięło w niej udział 51 uczestników. Wygłoszono 17 referatów, w tym 6 zamawianych referatów przewodniczących oraz przedstawiono 8 posterów. Większość referatów została opublikowana w specjalnym wydawnictwie PTGeof. i IMGW-PIB *Klimat a społeczeństwo i gospodarka*. Wielkie znaczenie miały referaty przewodnie wygłoszone przez naukowców o uznanym autorytecie:

- *Zmiany klimatu – niewygodna prawda w polskiej perspektywie* – Zbigniew Kundzewicz, PAN;
- *Konsekwencje polityki klimatycznej dla Polski* – Maciej Sadowski, IOS-PIB;
- *W jakim celu prowadzimy w Polsce obserwacje i pomiary istotnych zmiennych klimatycznych?* – Mirosław Miętus, UG;
- *Zmiany klimatu Polski w pracach polskich klimatologów* – Bogusław M. Kaszewski, UMCS,

– *Wieloletnia zmienność typów cyrkulacji sprzyjających występowaniu wysokich opadów atmosferycznych w Tatrach (1873-2014)* – Tadeusz Niedźwiedź, Ewa Łupikasza, UŚ;

– *Ekstrema klimatyczne i meteorologiczne w Polsce w odniesieniu do V Raportu IPCC* – Halina Lorenc, IMGW – PIB.

Współorganizowano wraz z Oddziałem Krakowskim seminarium z okazji 70-lecia ONZ oraz Dnia Meteorologii.

W Przeglądzie Geofizycznym ukazały się następujące artykuły członków oddziału:

– Jerzy Szkutnicki – *Energia słoneczna w służbie bardzo potrzebującym*, 1-2, 2015, 51-57.

– Jerzy Boryczka, Maria Stopa-Boryczka, Urszula Kossowska-Cezak, Jolanta Wawer – *Prognozy okresowych zmian temperatury powietrza w Europie w XX-XXI wieku i ich weryfikacja*, 3-4, 2015, 133-161.

– Urszula Kossowska-Cezak, Robert Twardosz – *Niezwykłe mroźne zimy i niezwykle gorące lata w Europie (1951-2010)*, 3-4, 2015, 163-187.

– Urszula Kossowska-Cezak – *100 lat „Klimatologii ziem Polski” Romualda Mereckiego*, 3-4, 2015, 237-243.

– Dorota Rucińska – *Disaster risk reduction conference in Warsaw (Warszawa, 15-16 X 2015)*, 3-4, 2015, 246-251.

Ponadto w dziale opublikowano Z życia Towarzystwa sprawozdanie z działalności Towarzystwa, sprawozdanie z konferencji *Klimat a społeczeństwo i gospodarka* oraz sprawozdanie z Zebrania Plenarnego 23 II 2015 – U. Kossowska-Cezak, Jolanta Krupa-Marchlewska, Jerzy Szkutnicki.

Członkowie Oddziału Warszawskiego biorą udział w pracach redakcyjnych kwartalnika *Przegląd Geofizyczny*. Ewa Bogdanowicz jest redaktorem naczelnym, Urszula Kossowska-Cezak jest sekretarzem naukowym, współredaguje kwartalnik i jest redaktorem językowym, a Michał Osowiec przygotowuje jego skład do druku i zapewnia dystrybucję wewnętrzną do Oddziałów Towarzystwa. Dostarczanie kwartalnika do dystrybutorów (Ruch, Kolporter, Garmond) jest wykonywane społecznie przez członków Towarzystwa.

Pełniono opiekę nad grobami zasłużonych geofizyków: Władysława Gorczyńskiego, Romualda Gumińskiego, Romualda Mereckiego i Wacława Wiszniewskiego.

Oddział Wrocławski liczy 52 osób, w tym 2 członków honorowych. W okresie sprawozdawczym do Towarzystwa przyjęto 4 osoby. Członkowie oddziału wywodzą się z Uniwersytetu Przyrodniczego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB, Instytutu Geologicznego. Składki opłaciło 10 członków, co stanowi 20%. Już w roku bieżącym na zawsze odeszła Dorota Olearczyk, przewodnicząca Zarządu Oddziału w minionej kadencji.

Zorganizowano 7 seminariów naukowych, na których wygłoszono następujące referaty:

– *Skanowanie laserowe w monitorowaniu zmian powierzchni terenu* – Andrzej Borkowski;

– *Temperatura powietrza na Śnieżce w świetle cyrkulacji atmosferycznej* – Krzysztof Migala, Grzegorz Urban, Karol Tomczyński;

– *Ocena warunków biometeorologicznych jako element systemu prognozowania i ostrzegania w ramach projektu LIFE-APIS/PL* – Tymoteusz Sawiński, Anetta Drzeniecka-Osiadacz

– *Występowanie wartości ekstremalnych opadów atmosferycznych na przykładzie zlewni Widawy* – Marcin Wdowikowski;

– *Drzewa jako komponent środowiska geofizycznego* – Maciej Filipiak;

– *Złożone aspekty funkcjonowania wielkich zapór w Gruzji* – Lewan Ioseliani;

– *Globalne systemy nawigacji satelitarnej jako źródło danych meteorologicznych* – Witold Rohm.

Poza tym uroczystie obchodzono Światowy Dzień Wody i Światowy Dzień Meteorologii. W seminariach uczestniczyło łącznie 166 osób. Wielkim zainteresowaniem cieszyło się wystąpienie reprezentanta Gruzji.

Członkowie oddziału prowadzili akcję pomocy nauczycielom szkół różnych stopni i typów w realizacji programu nauczania geografii i ochrony środowiska w części dotyczącej zagadnień meteorologicz-

nych, klimatologicznych oraz hydrologicznych. Odczyty odbywały się również na terenie Uniwersytetu Przyrodniczego, Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Prelekcje były połączone ze zwiedzaniem wymienionych instytucji i prezentacją badań z zakresu meteorologii, hydrologii, klimatologii, agrometeorologii oraz ochrony środowiska. Krystyna Bryś w ramach spotkania Klubu Inteligencji Katolickiej we Wrocławiu wygłosiła referat pt. *Klimat Wrocławia od schyłku Małej Epoki Lodowej*.

Towarzystwo współpracuje z Kołem Naukowym Hydrologów i Hydrotechników z Uniwersytetu Przyrodniczego.

Oddział Fizyki Wnętrza Ziemi i Przestrzeni Okołoziemskiej. Stan osobowy 46 członków, w tym jeden honorowy. Zwraca uwagę regularność opłacania składek członkowskich. Składki opłaciło 30 osób, co stanowi 65% stanu osobowego oddziału. Potrzeby wersji papierowej *Przeglądu Geofizycznego* – 10 egzemplarzy.

Członkowie OFWZiPO są autorami 3 publikacji w *Przeglądzie Geofizycznym*:

- M. Górski, *Zimowanie 1932/1933 na Wyspie Niedźwiedziej – eksplozja polskich badań polarnych*, 1-2, 2015, 59-76,
- S. Maj, *75-lecie Wysokogórskiego Obserwatorium Meteorologicznego na Kasprowym Wierchu w polskich Tatrach (pierwsze lata)*, 1-2, 2015, 77-85,
- Z. Czechowski, *Polska Narodowa Komisja Roku Polarne 1932/1933: Wyprawa na Wyspę Niedźwiedzią – Konferencja naukowo-historyczna (Warszawa, 12 XII 2014)*, 1-2, 2015, 91.

Sekcji Meteorologii PTGeof. liczy 50 członków rozproszonych w oddziałach Polskiego Towarzystwa Geofizycznego. Sekcja jest członkiem European Meteorological Society (Europejskiego Towarzystwa Meteorologicznego). Przewodnicząca Sekcji, Joanna Wiśniewska jest jednocześnie członkiem Zarządu European Meteorological Society.

W bieżącym roku odbyła się *XV European Conference on Applications of Meteorology* w Sofii. Wzięło w niej udział 12 uczestników z Polski, w tym 8 członków Sekcji. Wygłosili oni 9 referatów i przedstawili 4 poster.

Podsumowanie

Praca Polskiego Towarzystwa Geofizycznego jest kontynuacją wskazań Walnego Zgromadzenia z 28 II 2013. Szczególnym osiągnięciem jest zorganizowanie przez oddziały Pomorski, Warszawski i Łódzki 3 konferencji naukowych o dużym znaczeniu dla upowszechniania nauki, przynoszące również praktyczne informacje, które zostały przekazane organom administracji kraju. Konferencja Oddziału Warszawskiego została przedstawiona w monograficznej publikacji *Klimat a społeczeństwo i gospodarka* wydanej wraz z IMGW. Na podstawie międzynarodowej konferencji Oddziału Pomorskiego zostaną opublikowane artykuły w *Przeglądzie Geofizycznym*. Konferencja Oddziału Łódzkiego będzie podsumowana w wydawnictwie monograficznym. Jako duże osiągnięcie należy uznać zorganizowanie przez oddziały 22 seminarów naukowych. Referaty wygłoszone podczas tych seminariów są wyeksponowane w tym sprawozdaniu jako materiał do publikacji w *Przeglądzie Geofizycznym*.

Dokonano korzystnych zmian organizacyjnych w procesie wydawniczym *Przeglądu Geofizycznego*. Przystosowano stronę internetową Towarzystwa do wydawania czasopisma w wersji elektronicznej. Zeszyt 3-4/2015 został eksperymentalnie wydany w wersji *on line* oraz w wersji papierowej. Dzięki dokonanym zmianom i przyspieszeniu procesu wydawniczego *Przegląd* uzyskał 7 punktów w ocenie MNiSW.

Zarząd Główny i Komitet Redakcyjny zwracają się z apelem do Zarządów Oddziałów o zachęcanie referentów seminariów oddziałowych do publikowania ich materiałów w *Przeglądzie Geofizycznym*. Zarząd apeluje również o wzmoczenie wysiłku w celu naboru młodzieży do Towarzystwa, które wyraźnie

się starzeje. Ważnym warunkiem naszej dobrej pracy jest zacieśnienie więzi oddziałów z Zarządem Głównym i wykorzystywanie strony internetowej, gdzie usiłujemy informować o podjętych działaniach, seminariach, problemach badawczych oraz o ewentualnych trudnościach. Uzyskano gotowość współpracy ze strony IMGW- PIB.

Jerzy Szkutnicki

ZEBRANIE PLENARNE ZARZĄDU GŁÓWNEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOFIZYCZNEGO (Warszawa, 21 III 2016)

Zebranych przywitał Prezes Polskiego Towarzystwa Geofizycznego Alfred Dubicki. Minutą ciszy uczczono pamięć zmarłych w ubiegłym i na początku tego roku członków Towarzystwa: Jerzego Cyberskiego (Oddział Bałtycki), Marię Ozgę-Zielińską, Irenę Morozowską (Oddział Warszawski), Kazimierza Marciniaka (Oddział Pomorski), Dorotę Olearczyk (Oddział Wrocławski), Barbarę Starkel i Zofię Pietrygę (Oddział Krakowski).

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa¹ przedstawił Jerzy Szkutnicki – Sekretarz Generalny Towarzystwa. Poinformował na wstępie, że zostało ono przygotowane na podstawie materiałów Zarządu Głównego i sprawozdań nadesłanych przez oddziały. Sprawozdanie udostępniono przedstawicielom wszystkich oddziałów, a ponadto umieszczone na stronie internetowej Towarzystwa.

Szczegółową sytuację *Przeglądu Geofizycznego* przedstawiła Redaktor Naczelna Ewa Bogdanowicz. W roku 2015 rozszerzone Prezydium PTGeof. i Komitet Redakcyjny podjęły decyzję o wydawaniu czasopisma na stronie internetowej Towarzystwa. Przystosowano całkowicie stronę internetową do publikacji elektronicznej. Ponieważ jednak w dalszym ciągu istnieje zapotrzebowanie na zeszyty *Przeglądu Geofizycznego* w wersji papierowej, postanowiono równolegle wydawać czasopismo w tej wersji. Możliwości wydawania w wersji papierowej będą uzależnione od posiadanych środków finansowych, a więc przede wszystkim od dofinansowania MNiSW. W roku 2015 wydano bez opóźnień zeszyty 1-2 i 3-4. W ocenie czasopism wyspecjalizowanych według punktacji Ministerstwa *Przegląd Geofizyczny* uzyskał 7 punktów w grupie B czasopism. Ta liczba punktów nadal nie jest wystarczająca, by zachęcić autorów do publikowania w *Przeglądzie*.

Redakcja *Przeglądu Geofizycznego* objęła patronatem medialnym II Międzynarodową Konferencję *Redukcja Ryzyka Klęsk Żywiolowych*, która odbyła się w Warszawie w dniach 15-16 października 2015. Zawiadomienie o konferencji i relację z jej przebiegu opublikowano w *Przeglądzie*.

Ewa Bogdanowicz brała udział w szkoleniu dla redaktorów czasopism naukowych. Również w roku 2016 przewidziana jest konferencja poświęcona problematyce czasopism towarzystw naukowych, którą organizuje Rada Towarzystw Naukowych PAN.

Głównym problemem wydawniczym *Przeglądu* pozostaje nadal mała liczba zgłaszanych artykułów.

W związku z przejściem na wydawanie czasopisma w wersji internetowej na stronie redakcyjnej wersji papierowej należy umieścić informację, że *Przegląd Geofizyczny* jest też dostępny w wersji *on line*.

Główna księgowa Janina Warpechowska przedstawiła sprawozdanie finansowe. Przychody w roku 2015 wynosiły blisko 50 tys. zł, na co złożyły się głównie dotacje na konferencje (ponad 28 tys. zł), składki członkowskie (13,5 tys. zł) i wpisowe na konferencje (prawie 5 tys. zł). Koszty wyniosły nieco ponad 46 tys. zł, w tym konferencje (22 tys. zł), *Przegląd Geofizyczny* (9 tys. zł) oraz koszty działalności Zarządu Głównego (prawie 11 tys. zł) i w oddziałach (ponad 3 tys. zł). Na koniec 2015

¹ Str. 129.